

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/липень 2015 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- *XXII-й фестиваль «Співжиття»* ▶ стор. 2
- *«Де корінь, де поверхня»* ▶ стор. 3
- *Прес-реліз Посольства України* ▶ стор. 4
- *25-річчя «Нашого голосу»* ▶ стор. 5
- *В. Баранов: «Цвіт рідної гілки»* ▶ стор. 6
- *«Українці у світі»: ж. «Київ», 1992 р.* ▶ стор. 7
- *Банат – караван пісні і танцю* ▶ стор. 8
- *«Посміх світу» Степана Ткачука* ▶ стор. 9
- *«Наша сучасниця...»* ▶ стор. 10
- *Культ предків у гуцулів Буковини* ▶ стор. 11
- *«Степанові черешні...»* ▶ стор. 12
- *Зустріч випускників XI «Е» класу* ▶ стор. 13
- *Замітки іспанської газети* ▶ стор. 14
- *Президент К. Йоханніс у «козачків»* ▶ стор. 15
- *Верхньорівнянський соловейко* ▶ стор. 16

Іван КОВАЧ

ТАМ, ДЕ ТОЙ ДОЩИК...

*Ще один дощик,
майже мара,
а по сім боці
грузне жара, –
йде дощик, йде,
сіє, мов сито,
він мені скаже,
де й кого вбито.*

*Там вбито ранок,
злотний напій,
там вбито полудень
злий-голосний,
там, де той дощик,
вечір убито
й маком червоним
кинуто в жито...*

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. Петра КИМΠΑЮ (КІМПАНА) (11 липня 1935 р.) – викладачка історії в банатському селі Копашиль. Уродженець українського марамороського села Русково, випускник Сігетського українського педагогічного ліцею. Після закінчення, як і багато інших випускників, за призначенням відправився в далекий край – Банат, де працював учителем і разом з дружиною Василю прищеплювали учням любов до української мови та пісні, передану їм відданими викладачами Сігетського педучилища. Згодом поступив і успішно закінчив Історичний факультет, ставши викладачем історії. Активний член Копашильського хору «Зелена ліщина». З нагоди сповнення гарної круглої дати – 80 років – бажаємо ювіляру багато гарних, щасливих років прожити в купі із своєю половиною пані Василю! Щастя Вам, дорогі викладачі!

2. Лучію МІГОК (з дому АРДЕЛЯН, 15 липня 1963 р.) – викладачка української мови на Сучавщині, голову Жіночої організації СУР, члена Ради СУР. Пані Лучія зайняла посаду інспектора з питань кадрів в Сучавському Інспектораті після дуже серйозного екзамену. Вітаємо і бажаємо багато успіхів на такій відповідальній посаді.

Уродженка багатодітної сім'ї священика Івана Арделяна, вихідця з марамороського села Бистрий, яка чимало зусиль доклала для того, щоб на мальовничій Сучавщині українська мова зберігалася далі і далі. Бажаємо подальших гарних і плідних успіхів на українській ниві шкільництва та жіноцтва в Румунії.

3. Михайла КОЛОТИЛА (21 липня 1981 р.) – довголітнього активного члена бухарестського артистичного колективу СУР «Зоря». Одружений з україною. Наразі вони в Англії! Сімейного щастя та успіхів молодій українській родині! Вітаємо з народженням синопка!

4. Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (30 липня 1959 р.) – голову Марамороської філії СУР та першого заступника голови СУР, члена Ради та Президії СУР, радника від української меншини в Префектурі Марамороського повіту, викладачка музики, керівника і соліста

ансамблю «Червона Калина», члена хору «Ронянські голоси». Засновник Фестивалю-конкурсу для учнів української поезії в Румунії з 2001 року на Марамороціні, що з часом перетворився на конкурс національного рівня, спочатку у Верхній Рівні, а згодом Фестиваль перевели до м. Сігету. Уродженця українського марамороського села Верхня Рівна, де закінчив початкову восьмирічну школу і поступив до Сігетського педучилища. Згодом став випускником разом з дружиною – керівником хору «Ронянські голоси» – Музичного факультету в Україні. Захистив Мастерат з прав людини Баямарського факультету. З самих молодих років виступав з українськими піснями на різних Фестивалях, де з честю представляв українську громаду.

Бажаємо багато подальших успіхів на українській ниві Румунії. Нехай здійснюються усі його задуми, а будь-які повороти долі завжди хай відкривають лише нові обрії майбутніх перспектив!

5. Іляну ДАН (31 липня 1944 р.) – першу заступницю голови Жіночої організації СУР. Народилася п. Іляна Дан (з дому Рагован) на Марамороціні в с. Верхня Рівна, де закінчила початкову школу. Поступила до Сігетського педагогічного ліцею, де активно виступала у хорі та в окрестрі, граючи на мандоліні. Після закінчення ліцею бере призначення до рідної і дорогої Верхньої Рівни, де працює понад 45 років учителем, виховуючи цілі покоління. Одружена з відомим художником Аурелом Дан. Пані Дан активний член СУР, віддано виступає у хорі «Ронянські голоси», на честь 60-річчя якого видала книгу, дописує до часопису «Вільне слово», також вона й кореспондент місцевої газети «Graiul Maramuresului», де часто пише і популяризує діяльність СУР та хору «Ронянські Голоси», неомінаючи ні діяльності в сфері жіноцтва. Бажаємо їй далі бути такою гарною, молодою та активною. Багато радості, приємних подій та щоб все задумане збувалося!

МНОГІЇХ І БЛАГІЇХ ЛІТ, ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

Юрій ПАВЛІШ

ЛИПНЕВІ НАСТРОЇ

*Як медово пахнуть липи!
Чути на край світа.
Благодатить всюди липень, –
Щедре серце літа.*

*Знаю, якщо липень файний,
То й рік урожайний,
А русальна вже росиця
Од бід рятівниця.*

*Вперш Івана дожидайся,
По Івану купайся,
До Івана лікарські трави
Набувають слави.*

*Так говорить в народі
Про липневі звуки,
Та й зимою в кожному плоді
Пахнуть людські руки.*

*Липень своїм серцем кличе
Руки до роботи,
І не половинно зичить
Поту і охоти.*

*Для коси високі трави,
Наче для забави,*

*А якщо на Петра сльота,
То буде болото.*

*Ще говорять, що по Петру
Уже і по теплу,
А трава бува цукута –
Чортова покута.*

*Що не кажеться про липень
Здавна у народі...
Але хто не любить липи
У квітковій вроді?..*

*Рівноапостольну Ольгу,
Ігоря дружину,
Святкуймо, молячися Богу
За руську родину.*

*Це історії сторінка,
І у її дусі
Вна найвидатніша жінка
Київської Русі.*

*Вна подарувала гадку
Про святе хрещіння,
Собою проклавиши кладку
До Богослужіння.*

*Це від неї, може, свято –
Благаю вас, знайте! –
«І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...».*

XXII-ий Фестиваль національних меншин «Співжиття»

5 липня на Буковині у місті Сучаві відбувся XXII-ий Фестиваль національних меншин «Співжиття», організований СУР – Сучавською філією, Повітовою Радою та Мерією Сучави, Буковинським культурним центром та ін. Взяли участь представники грецької, польської, липованської, турецької, татарської та української меншин Румунії, але і гості з України разом з артистом М. Гладенком. Художні колективи зачарували своїми народними піснями і танцями присутню публіку міста Сучави, а також і випадкових туристів, які відвідували фор-

тецю Штефана Великого. Були присутні також представники Союзу українців Румунії, Посольства України в Румунії, місцевої влади, української громади, телебачення та журналісти.

Сучавські жителі побачили цікаву еволюцією художніх колективів, як уже відомий ансамбль «Козачок» з Балківців, але й марамуреських колективів, українські хори з Банату, Марамурешу і Сучави, прекрасні танці поляків із Пояни Мікулуй, румунів з Кажвани, греків і татар з Кобадіну.

Роман ПЕТРАШУК

Унів. проф. д-р Сергій ЛУЧКАНИН

НАЦІОНАЛЬНЕ КОРИННЯ ТА УНІВЕРСАЛЬНА ПОВЕРХНЯ МЕТАФОР ПОЕЗІЙ ІВАНА КОВАЧА

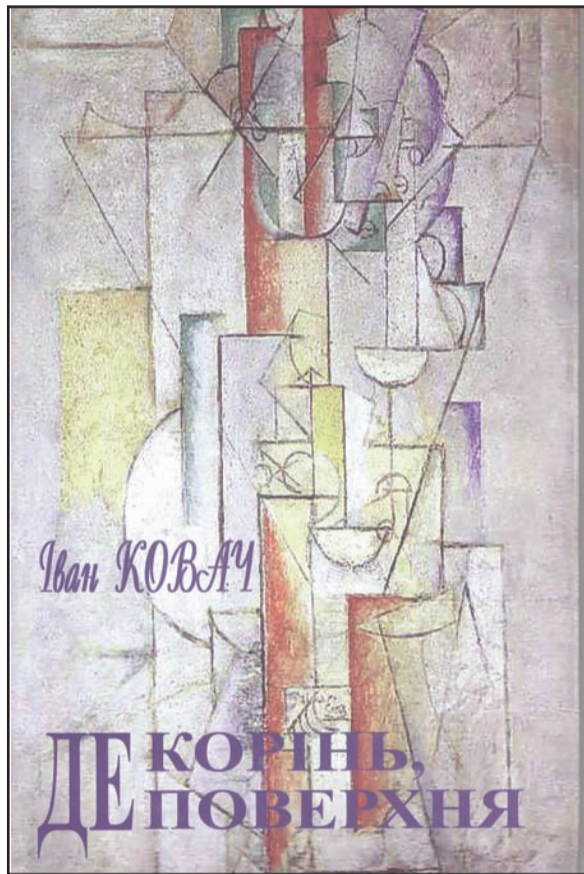
СЕРГІЙ ЛУЧКАНИН, доктор філологічних наук, професор кафедри загального мовознавства і класичної філології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (до виходу книги: Ковач Іван, «Де корінь, де поверхня»:— Бухарест, Видавництво RCR Editorial, 2013. — 314 с.)

Уже доводилося відзначати, що за часів колишнього СРСР ми в Радянській Україні практично не знали про існування такого яскравого явища, як україномовна діаспорна поезія, лише з кінця 1980-х рр. почалося ознайомлення українського читача з поетичною спадщиною спершу поетів „Празької школи” (Юрій Клен, Євген Маланюк, Олег Ольжич, Олена Теліга, Юрій Липа, Оксана Лятуринська), а потім — і „Нью-йоркської групи” (Богдан Бойчук, Богдан Рубчак, Юрій Тарнавський). Між тим, у сусідній з Україною державі — Румунії, що вже десятиліття є членом таких впливових об'єднань, як НАТО та Європейський Союз, — протягом щонайменше століття успішно розвивається україномовна література, зокрема, поезія, представлена іменами Ореста Масикевича, Стеліана Груї-Яцентюка, Михайла Небиляка, Івана Ребошапки, Миколи Корсюка, Михайла Михайлюка, Івана Арделяна, Михайла Трайсти та багатьох інших, об'єднаних навколо двох організацій — Союзу українців Румунії та Культурної асоціації „Румунія-Україна” (діє в столиці Трансільванії, давньому румунському місті Клуж-Напока).

Серед яскравих імен українського художнього слова Румунії виділяється могутня постать Івана Ковача, співзасновника Союзу українців Румунії, людини енциклопедичних знань і високої інтелігентності, титанічної працьовитості й неординарного метафоричного мислення.

Укотре варто нагадати, що Іван Ковач (Ioan Kovaci) народився 29 серпня 1946 р. в селі Копашиль Карашсеверинського повіту Румунії. Навчався в Сігетському українському ліцеї, відкритому відразу по закінченні Другої світової війни, котрий проіснував до 1965 р., коли внаслідок політики „націонал-комунізму” румунського компартійного „монарха” Ніколае Чаушеску почалися утиски національних меншин Румунії — угорської, німецької, української, єврейської. Лише після Грудневої революції 1989 р. відкрилися передумови для відновлення 1997 р. діяльності Сігетського українського ліцею, що функціонує і нині. 1969 р. Іван Ковач закінчив Бухарестський університет, відділення україністики, що існує з 1952 р., серед його випускників хотілося б назвати імена видатного вченого, академіка Румунської Академії Дана Хорії Мазілу (1943-2008) та славетного професора-фольклориста Івана Ребошапки (нар. 1935). Зараз Іван Ковач — головний редактор газети „Вільне слово” (пройшов шлях від кореспондента до головного редактора), донедавна радник Міністерства освіти і досліджень

Румунії, спеціальний кореспондент Українського радіо в Румунії, член Спілок письменників Румунії та України, співзасновник і член Союзу українців Румунії. 2001 р. „з нагоди 10-ї річниці Незалежності України та за вагомих внесок у справу формування позитивного іміджу України у світі, активну громадську діяльність” письменника і журналіста було нагороджено Золотою Медаллю та Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України і Золотою Медаллю та Почесною Грамотою товариства „Україна-Світ”. І зараз Іван Ковач активно друкується на шпальтах місячника „Наш голос” та часопису „Вільне слово”.

Однак, передусім, Іван Ковач — поет. Його можна порівняти з такими титанами українського поетичного слова, як Іван Драч, Дмитро Павличко чи Борис Олійник. Пройдуть роки, призабудуться їхні вагомі адміністративні посади, лише історики згадуватимуть про їхню подвижницьку суспільно-політичну діяльність, та залишиться їхнє поетичне слово. Іван Ковач найбільш порівнюваний з Іваном Драчем, як із румунськими представниками шістдесятництва — Нікітою Стенеску, Маріном Сореску, Аною Бландіаною, яких так любив перекладати автор „несподіваних верлібрів” незабутній Віктор Баранов. Власне, як поет Іван Ковач дебютував на шпальтах колишнього бухарестського україномовного часопису „Новий вік” (зараз — „Вільне слово”) 1966 року, тобто є класичним україномовним шістдесятником із Румунії. Його твори спочатку друкувалися у збірниках поезії, прози та літературних репортажів „Ліричні струни” (1968), „Наші весни” (1972) та інших, а також у щорічному україномовному альманасі „Обрії” (де наявні й різноманітні вартісні публікації з історії українсько-румунських культурних зв'язків). Лірика Івана Ковача представлена

в антологіях поезії румунською мовою „Balada locului” („Балада місця”) у перекладі Стеліана Груї-Яцентюка (1933-1996; у 1950-х навчався в Київському університеті імені Тараса Шевченка) та у фундаментальній „Antologia poeziei ucraïnene din România” („Антологія української поезії Румунії”, 1975 і 2000) в перекладі Степана Ткачука. Іван Ковач друкувався також у різноманітних часописах Румунії, України, Німеччини, Словаччини, колишньої Югославії. Автор окремих збірок віршів „Поезії” (1972), „Рівнодення” (1975), „Зав'язь” (1978), за яку отримав премію СП Румунії, „Чоло самотності” (переклади румунською мовою Йона Ковача, 1980), „Диво” (1981; нагадаємо, що подібну назву має і відомий історичний роман Павла Загребельного), „Остаточні світанки” (1988), збірки новел „Явір, що в полі одинокий” (1974), повісті „Чуга”, відзначеної премією Спілки письменників Румунії за 1977, поетичних томів „Заборговані ранки” (Вибрані твори) (2000) та „Гліссандо” (2001), „Потойбіч рубінових небес” (2009), а також збірки „Оранжева балада та інші новели” (усього — 21 новела; бухарестське видавництво „RCR Print”, 2006), також відзначена премією Спілки письменників Румунії за 2006 р. Як відзначали в „Українській літературній енциклопедії” (1990, т. 2, с. 514) у літературному портреті про Івана Ковача Тамара Носенко та Іван Ребошапка, вірші поета „різні тональністю (життєствердні, сповідально-ностальгійні, тривожно-драматичні), засновані на експресивно-сугестивній образності; це ліричні роздуми про сучасну людину, сенс її існування, а також складний, зітканий із протиріч і парадоксів, але прекрасний світ буття”; недарма Михайло Михайлюк назвав Івана Ковача „еретиком” у поезії.

І ось — нова поетична збірка лірики „бунтаря-еретика” Івана Ковача: «Де корінь, де поверхня» (2013). Знову і знову переконуєшся в тому, що лірику Івана Ковача може характеризувати його визнання: „Я люблю метафору”:

*Вдихну тебе,
немов шмат неба
під океаном
голубим,
й знайду
метафору-жартуцію...*

Цю метафору, тобто такий троп, що використовує назву об'єкта одного класу для опису об'єкта іншого класу, а саме поняття метафори сформувалося ще за античності, та навіть раніше, у Давньому Єгипті, де існувала легенда про давнього птаха фенікса, що, згоряючи, оживав із попелу й запалював своїм жаром усіх, символізуючи незнищенність буття. Давньогрецькі й давньоримські філософи, оратори, політики (Аристотель, Деметрій, Цицерон, Квінтіліан) акцентували передусім на естетичній функції метафори, вважали її невід'ємним складником поетичного мовлення.

(Продовження на 5 стор.)

Прес-реліз – Посольство України в Румунії**Коментар МЗС України щодо постанови Конституційного суду РФ про застосування рішень Європейського суду з прав людини на території Російської Федерації**

14 липня 2015 року Конституційний суд РФ виніс постанову в справі про застосовність рішень Європейського суду з прав людини на території Російської Федерації. Згідно з цією постановою, у разі колізії між Конституцією РФ і рішенням ЄСПЛ пріоритет матимуть норми російської Конституції. У таких випадках Росія відмовлятиметься від виконання «спірних» рішень Суду. Оцінку ж конституційності рішень ЄСПЛ даватиме Конституційний суд РФ на підставі звернення державних органів Російської Федерації.

МЗС України висловлює глибоку стурбованість вказаною постановою Конституційного суду РФ і розцінює її як цілеспрямований удар по системі захисту прав людини як в Російській Федерації, так і на європейському континенті в цілому.

Прагнення російської влади дискредитувати контрольний механізм Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод має на меті, серед іншого, уникнути відповідальності за серйозні і масові порушення прав людини в окупованому Криму і на окупованому Донбасі.

Розуміючи, що жертви російської агресії і правового свавілля можуть добитись справедливості у Страсбурзі, російські чиновники зробили все для того, щоб заблокувати виконання рішень Європейського суду з прав людини і створити замкнутий цикл відтворення власної безкарності.

Зневажаючи основні принципи міжнародного права, які вимагають добросовісного виконання договірними державами взятих на себе зобов'язань, російська влада присвоїла собі повноваження вибирати, які рішення ЄСПЛ вона буде виконувати, а які ні. Таким чином російська

держава запроваджує вибіркоче правосуддя і позбавляє об'єктивного, неупередженого і відповідального судового захисту мільйони осіб, що звертаються до Суду за захистом своїх прав.

МЗС України нагадує російській стороні, що відповідно до пункту 1 статті 46 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод договірні сторони зобов'язуються виконувати остаточні рішення Європейського суду з прав людини у будь-яких справах, у яких вони є сторонами. Це зобов'язання є безумовним і не знає винятків, воно повинно добросовісно виконуватись всіма сторонами Конвенції, включаючи Російську Федерацію. Добросовісне виконання рішень ЄСПЛ впливає як з основних принципів міжнародного права, так і з обов'язків та зобов'язань, взятих на себе Росією під час набуття членства в Раді Європи.

Відмова Російської Федерації забезпечувати виконання рішень ЄСПЛ, поряд із прийняттям репресивного законодавства щодо «іноземних агентів», запровадженням цензури у ЗМІ та в Інтернеті, обмеженням свободи мирних зібрань, ігноруванням прав національних та інших меншин свідчить про широкомасштабний наступ російської влади на демократію, права людини і верховенство права в Росії.

Закликаємо Раду Європи дати адекватну відповідь цій негативній тенденції, насамперед - шляхом підтримки демократичних інститутів в самій Російській Федерації. Європейська демократична спільнота повинна застосувати всі політико-правові інструменти, наявні у нашому розпорядженні для того, щоб змусити російську владу повернутись на шлях демократичного розвитку і належного виконання своїх міжнародних зобов'язань. У цьому контексті закликаємо Комітет міністрів Ради Європи поновити політичний моніторинг виконання Росією своїх обов'язків і зобов'язань перед цією Організацією та звертаємося до Генерального секретаря РЄ з проханням підготувати доповідь про стан демократії, прав людини і верховенства права в РФ. Вважаємо, що постанова Конституційного суду РФ має бути оцінена Венеціанською комісією на відповідність європейським принципам та стандартам.

25 років тому було прийнято Декларацію про державний суверенітет України

16 липня 1990 року Верховною Радою УРСР було прийнято Декларацію про державний суверенітет України (№ 55-ХІІ від 16 липня 1990 року). У цьому документі проголошувалося «верховенство, самостійність, повнота і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах».

Від імені українського народу могла виступати лише Верховна Рада. Територія України в наявних кордонах проголошувалася недоторканою. Підкреслювалося також виключне право українського народу на володіння, користування і розпорядження національним багатством України.

Верховна Рада проголосила право країни на власні збройні сили, внутрішні війська, органи державної безпеки. Україна брала зобов'язання не поширювати, не виготовляти й не нарощувати ядерну зброю.

Зовнішня політика України визначалася Декларацією як нейтральна, першочерговим її завданням було забезпечення національних інтересів України.

По суті, Декларація створила основу для республіканської законотворчості незалежності від колишнього союзного законодавства.

Проте прийнятий документ не одержав статусу конституційного акту. Українська РСР залишалася у складі СРСР, причиною чого стала відсутність у Верховній Раді УРСР повноважень на ухвалення рішення про вихід республіки зі складу Радянського Союзу. Відповідно до вимог Конституції СРСР і Української РСР, тільки народ Української РСР, як володар всієї повноти влади в республіці, мав право приймати таке рішення на референдумі.

Діючи норми міжнародного права також зобов'язували Верховну Раду Української РСР провести республіканський референдум.

Утім, Декларація про державний суверенітет України стала основою для «Акту проголошення незалежності України», ухваленого Верховною Радою 24 серпня 1991 року. Тоді, фактично, вдруге Україна була проголошена незалежною демократичною державою й остаточно виведена зі складу СРСР.

Незалежність країни була підтримана на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року.

Щодо роковин катастрофи пасажирського літака «Малайзійських авіаліній» МН-17

17 липня 2014 року поблизу міста Торез Донецької області України сталася авіакатастрофа рейсового пасажирського літака авіакомпанії Малайзійські авіалінії, що виконував регулярний рейс МН17 Амстердам – Куала-Лумпур. На борту літака в момент катастрофи перебувало 298 людей (283 пасажирів і 15 членів екіпажу), серед них були громадяни 10 країн, 80 дітей, з яких ніхто не врятувався.

З огляду на те, що в результаті авіакатастрофи постраждали громадяни багатьох країн, серед яких Нідерланди, Малайзія, Австралія, Індонезія, Великобританія, Німеччина, Бельгія, Україною було вжито заходи для залучення можливостей цих країн до проведення незалежного та неупередженого розслідування інциденту. Зокрема, 24 липня 2014 року була підписана Угода між Національним бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами України та Радою з Безпеки на транспорті Нідерландів про передачу проведення розслідування авіаційної події з повітряним судном Боїнг 777-200, реєстраційний номер 9M-MRD, авіакомпанії «Малайзійські авіалінії», рейс МН17, 28 липня 2014 року було укладено Угоду між Україною та Королівством Нідерланди про Міжнародну місію захисту розслідування, подібні угоди також укладено з Австралією (25 липня 2014р.) та Малайзією (1 серпня 2014р.).

Нещодавно разом з Австралією, Бельгією, Малайзією та Нідерландами Україна звернулася до Ради Безпеки ООН з проханням заснувати міжнародний кримінальний трибунал щодо винних у злочинах, пов'язаних зі збиттям літака. Так само, як і весь останній рік, Україна готова і надалі надавати всю необхідну підтримку, інформацію, необхідну для притягнення винних до відповідальності.

◆18-19 липня в Бухаресті пройшли заходи, приурочені 25-річчю від заснування літературно-культурного журналу українських письменників Румунії «Наш голос». Щиро вітаємо!◆

НАЦІОНАЛЬНЕ КОРІННЯ ТА УНІВЕРСАЛЬНА ПОВЕРХНЯ МЕТАФОР ПОЕЗІЙ ІВАНА КОВАЧА

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Іван Ковач своєю лірикою розширює розуміння метафори від просто образного засобу, притаманного поетичній мові, риторичним дискусіям, до сприйняття метафори як універсального мовного феномену, способу мислення, абсорбції та збереження знань, засобу номінації та спілкування. Візьмемо хоча б вірш, винесений на обкладинку:

*Там, де пісня,
де сопілка
плаче, стогне,
розквітає,
там моя
рідненька Чуга
то радіє,
то ридас...*

Пригадується факт, влучно помічений видатним українським лінгвістом Михайлом Кочерганом у його фундаментальному підручнику „Вступ до мовознавства” (після 2000 року витримав в Україні кілька перевидань), що в одній поезії Івана Драча є така фраза: Вагітна скрипка стане породіллю.

Українська мова, як відомо, підрядного словосполучення вагітна скрипка не допускає, однак в оказіональному поетичному мовленні Івана Драча воно виявилось високохудожнім та ефективним засобом впливу на читача, адже барвисто відтворює ситуацію очікування гри віртуоза на скрипці,

прагнення скрипаля передати, а слухача-реципієнта сприйняти її мелодійні звуки. Так само і в „покараного словами” (назва однойменної поезії) Івана Ковача метафора як багатогранний феномен постає не лише на словесному рівні чи рівні словосполучень {оголена мрія (хоча в сучасній українській поетки Олесі Мудрак є поетична збірка під назвою „Оголена самотність”); навальний вечір багатоверстий тощо), а й значно глибше - на рівні мислення: у радісний байрам / прочте спокусу, / з пізноцеїтом злиту; Де ж та метафора / доріг, де ніч й нічліг, / де отчий слід, / де мій поріг?.. Метафори Івана Ковача забезпечують когнітивні процеси, спрямовують на мовну інтерпретацію знань, тобто метафора перетворюється на універсальний інструмент ментальної і мислетворчої діяльності, зумовлює несподівані висновки:

*Та верба,
що несправжня,
глухне-німіє
й виходить
на берег
брехнею...*

Є щось в Івана Ковача і від раннього Тичини, у якого „Йде весна запашна, квітами-перлами закосичена”: Не тому, що йде червень / пожежами... Іван Ковач не цурається й цілющого народного джерела, у його ліриці знаходимо такі традиційні поняття й епітети як жар-птиця, рідні двері,

радісний байрам, м'ята-рута, щирий стогін, дрібненький дощик та ін. віриться, що лірика Івана Ковача - добротний мовний матеріал для вивчення вербалізації концепту „МЕТАФОРА” в поезії, адже концепт нині є домінуючим поняттям в когнітивній лінгвістиці, яка посідає провідне становище в сучасному мовознавстві.

Іван Ковач - поет не лише метафоричних універсалій, але й більш українського сьогодення: „Голодомор - зима-зима”, „Озорені Шевченком твої очі” (До 200-річчя Тараса Шевченка), „В ласці божій - іскристі пісні” (До 200-річчя Дунавецької Січі). Адже лише в 45-річному віці він уперше побачив землю своїх предків, беручи участь у Шевченковому святі 1992 року, тому і в другорідній своїй Румунії, як мудро акцентує Іван Ковач, він ні на мить не втрачає чуття України, щодня шліфує свою мову, а досконалому знанню української паном Ковачем може позаздрити навіть філолог-україніст - випускник українського вишу. Зрідка подає Іван Ковач й римовану поезію („В яблуневій зорі”, „Коли заіскрило солов'ями”, „І за смерк урочистий мій день” та ін.), що свідчить про розмай (це слово також постійна константа його лірики) версифікаційної вправності поета.

Віриться, що українська метафора Івана Ковача, що сягає корінням в античність, досягне до європейської поверхні, „де див дива”, стане сполучною ланкою на шляху європейського поступу двох рідних поетові народів - українського й румунського.

У Клузі відсвяткували 120 років з дня народження Максима Тадейовича Рильського (1895-1964)

19 березня 1895 року на Житомирщині народився Максим Тадейович Рильський - поет-лірик, неперевершений перекладач, публіцист, учений, ерудит, громадський діяч, патріот. Його перу належать праці з фольклористики, мистецтвознавства, мовознавства, теорії перекладу. Вагому спадщину він залишив в галузі літературно-художньої критики і літературознавства, етнографії, мистецтвознавства, лінгвістики. Як учений і критик М. Рильський багато зробив для осмислення історії літератури та її сучасного досвіду. Він був головою Спілки письменників України, обирався депутатом парламенту, очолював інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН СРСР, неодноразово нагороджувався високими урядови-

ми нагородами. Людина добра, чуйна і приятельська, інтелігент за походженням, палкий шанувальник і борець за рідну українську мову. Неокласик за основними стильовими ознаками, він збагатив українську поезію новими мотивами й образами, високо підняв культуру українського слова.

120-ту річницю з дня народження цієї постаті відсвяткували у Клузівському Університеті імені Бабеша-Бойоя при кафедрі словянських мов, відділ української мови та літератури за фінансовою підтримкою Спілки Українців Румунії.

Клаудія Мокан зачитала першою свою роботу на тему: «Неокласичний стиль поезій Рильського». Рильського заслужено вважають майстром традиційної форми, який відіграв роль новатора в українській ліриці і в ліро-епіці. Він оновив давні поетичні жанри, що звучать і в наші дні як найсучасніші. Йому було 15 років, коли вийшла друком його перша збірка поезій «На білих островах»(1910).

(Далі буде)

Ольга СЕНИШИН

Цикл «Українці у світі» 23 роки тому..

(Н-р 6 1992 року журналу «Київ» Спілки письменників України)

Віктор БАРАНОВ

ЦВІТ РІДНОЇ ГІЛКИ

То було ранньої весни, щойно відбувало всесвітнє свято Шевченкового 175-річного ювілею, і на київському вокзалі ми з Петром Перебийносом проводжали до Бухареста гостей того свята – українських письменників із Румунії Степана Ткачука та Івана Ковача. З Іваном була його дружина Ірина, журналістка, вона прикрашала наше чоловіче товариство в тягучкі години чекання поїзда, який немилосердно спізнювався.

Отож ми мали вдосталь часу наговоритися про все: про літературу й політику, погоду й «сюрпризи» залізниці, «досягнення» їхньої економіки порівняно з нашою і навпаки, навіть про доліашніх тварин, котрі, як виявилось, у декого з нас водились. Жартували, по-дружньому кпинили навзаєм. Та хоч про що б ми говорили – час від часу наворачалися до творчості, адже мали в особі Степана Ткачука та подружжя Ковачів представників практично не званої в Україні гілки великого дерева світової української поезії: гілки, що розквітла зовсім поблизу, в Румунії, сказати б, у нас під боком, а ми так довго не відчували її запахи цього цвітіння.

Нарешті надійшов поїзд, ми наспіх прощалися, казали одне одному якісь обов'язкові слова, нарешті вагони, грюкнувши-крекнувши на дорогу, попливли уздовж перону – от і все. Ритуал прощання вичерпано.

І вже аж коли розтав слід поїзда, коли я вернувся додому й розгорнув подаровані мені томики поезії – мене раптом уразила, наче стрілою протяла, одна проста й невибаглива думка: а чи легко було творити українську літературу в країні, де диктатор Чаушеску взагалі не вважав українців за націю? Чи легко було лишатися українцем у країні, розтоптаній тоталітарним чоботом із неприхованою печаттю румунського шовінізму? Коли вже угорців, найчисельнішу й найопірливішу національну меншину в Румунії, ідеологічна асимілятивна машина підвела «до останньої ризи», що, зрештою, і привело до відомих подій у Тімішоарі 1989 року, то можемо уявити становище наших земляків.

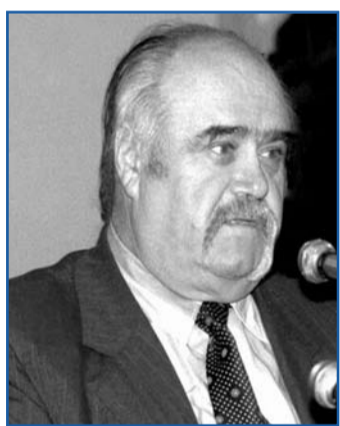
Це нині ми такі розумні й хоробрі, щедро відпускаємо на адресу

Чаушеску та його режиму «найпоетичніші» епітети. А тоді, до румунської революції? Тоді мовчали. Мовчали ми, письменники, мовчали товариства «Дружба» й «Україна», вичікував уряд, усе ще поклоняючись «інтернаціональній єдності радянського й румунського народів, партій, держав». А тим часом режим «великого кондуктора» проводив послідовну політику на «злиття націй і народностей». Це така ж правда, як і решта відомих злочинів клану Чаушеску.

А Степан Ткачук та Іван Ковач, інші письменники-українці в Румунії, незважаючи на крижані політичні вітри, несли своїм землякам неvistуджене, незгасле українське слово. Й тим утверджували себе, свій народ, гілка якого дотяглась аж сюди, за Дунай і Карпати, утверджували разом з нами та багатьма іншими Синами роду нашого отой неосяжний огор, який не вміщається в цілому світі й може вміститися хіба що в душі людській і який зветься так солодко, щемко, болюче — зветься Україною.

Хіба цього не досить, аби схилитися в пошані перед нашими братами по крові й духу за те, що ними зроблено й робиться нині? До речі: Степан Ткачук – Голова Союзу українців Румунії, член парламенту країни; Іван Ковач – заступник Голови, редактор української газети «Вільне слово».

З роси ж вам і води, братове!

Степан Ткачук

ТКАЧУК Степан народився 1936 року в с. Данила Сучавського повіту. Закінчив Український ліцей у м. Сігеті (Мараморощина) та Бухарестський політехнічний інститут. В Румунії українською мовою вийшло понад десять його поетичних та прозових книжок, окремі з них відзначені преміями Спілки Письменників Румунії, літературного фонду ім. І. Франка (США). Член республіканського парламенту. Голова Союзу українців Румунії.

ПОДОРОЖ

Щоразу,
Коли надходить обломовська весна,
Я проходжусь великим світом
Із Буковиною в душі й на устах
Та з її невимовною красою в писаній тайстрі –
Вікопомна й невисипуца скарбниця мого родоводу
–
І доводжу всім зустрічним на основі
Незаперечних прикладів та достовірних фактів,
Що час ніколи не був правий з моїм народом,
А завжди йому присуджував лиш ту долю,
Якої він і не бажав, і не заслуговував;
Що доля навмисно його вела за ручку
Тільки манівцями та залишала напризволяще
серед
Глухих кутів розпачу;
Що всякі та неоднакі пройдисвіти віками

Обкрадали його святу духовність
Та ї намистами й перлинами переповнювали
свої
Бездонні торби, пошиті з грішних душ,
Але й нині, навіть нині
Ті украдені дорожності водно тягнуться
Ланцюжком додому
З заспрагою блискавки, жагою грому,
Та й угорос мовлять:
– Хоч нас пройдисвіти обкрадають,
Ми все ж таки навіки залишаємося
Тільки в душах, очах і на устах яких і родимося!

ВЕСІЛЬНА

«Я присягаю, що до скону
Тебе не покину...»
Поцілувались. Заплакали. Усміхнулись.
Молодість заграла

На всіх органах любові.
І неймовірно весняне сонечко
Позолотило чола, обтяжені
Думками,
Чутками.
Надійшла казкова ніч –
Біла і м'яка,
Немов шовкова фата.
І до ранку
На благословенному ложі
Зацвіли троянди крові...

КЕРАМІКА

Заквітчаний глечуку,
Перепечений плоде землі і болю,
Зліпку кружіння Космосу
Над грудкою глини,
Хто тебе приніс на світ?
Коли і де саме?
Де ж той гончар,
Що роками цілувався з грудочками глини
Обнімав, наче кохану, колесо Космосу,
Братався з місяцем і сонцем,
Женився з зірками
І на спіралях кожного покоління
Виставляв свої дива-чуда
(глечики, горнятка, миски, макітри...),
Від яких і нині не можуть відліпити очі
Навіть безсмертя й вічність?!

(Продовження на 7 стор.)

Цикл «Українці у світі» 23 роки тому..

(Н-р 6 1992 року журналу «Київ» Спілки письменників України)

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

ЯЙЦЕ-РАЙЦЕ

Я — яйце-райце, ошкаралупена
Сльозина сонця.
У мені водно заватрюється
Любов до ближніх
Та іконається
Тіні забутих предків.
Я відроджуюсь, як грудка глини.
У мені джереляться колоскові,
Якими матері засинають малюків,
Якими просинають нащадків.

Я — серце,
В якому вікують тайни рідної мови
І звикають жити солов'ями...

ЗАЯВА

Я ще напередодні мого
Народження
Заявив усій планеті,
Свідомо чи підсвідомо
(Це секрет мого життя!),
Що моя душа — незалежна,
Мій дух — суверенний,

Мої очі — вільні,
Що я наплачу стільки сліз,
Скільки наплакав
Мій народ-Фенікс,
Намучуся стільки,
Скільки намучився
Мій народ-Прометей,
Наспіваю стільки пісень,
Скільки наспівав
Мій народ-Титан,
Тисячу разів помру
За долю мого народу
І тисячу разів оживу
За його безсмертя!

Іван Ковач

КОВАЧ Іван народився 1946 року в с. Копашиль Карашсеверинського повіту. Закінчив лицей у м. Сігету Мармацієй (Мараморощина), Факультет іноземних мов у Бухаресті. Автор восьми книжок поезії та прози, деякі з них удостоєні премій румунської письменницької Спілки. З 1989 року - Головний редактор української газети «Вільне слово», заступник Голови Союзу українців Румунії.

КОСАРІ

З ранком на плечах,
тоді, коли ранок у формі коси,
йдуть косарі збирати отаву.
Стежкою йдуть,
білою стежкою
завширшки у плечі Івана.
Йдуть косарі,
йдуть, мов дерева,
на материк отави.
Глянеш оком на них,
стане душно в кістках.
Йдуть косарі,
рвуть із землі
кожним ступом ноги.
Ви лиш подивіться,
ну, подивіться,
як вони перескакують
ріки та гори,
як вони легко, нетрудно,
одною рукою
тручають небозвід!..
В конопляних,
забрудених на комірці потом,
широких, як вітер,
абсолютно живих,
абсолютно живих,
як життя, сорочках
йдуть косарі
на материк отави.

ЕСКІЗ

В'ються намистом у даль журавлі,
спалахом блимають крові в імлі,

й наче безоднею, мучаться муки,
буки та гуки.

Трави клубками у грудях гудуть,
кригою хмари на стріхи падають
й шаблею в очі ріжуть сороки,
ой білобокi.

Тіні в тополях змерзають,
мов стук вівці вже сипляться снігом під
гук,
й кришаться тьмою брови дівчини
в попiл калини.

Вереск та крики йдуть кулею сну,
ранами серця я вітер жену,
чую луною тупіт копита
й сміх ворожбита.

ЯК ЗБИРАЛИ

Як збирали
сонях- соняшник,
то забули одного
у полі.
Він один, він самий,
як тополя.
Йому руки
хай виростуть
волі.
Йому серце
хай виросте
жовте,
ноги, очі
в жовтневім
роздоллі.
Ходить соняшник

довгий, як місяць,
про братів своїх
стежку питає:

«Де вона, де це їх
батьківщина?

Де земля,
де життя,
а де той світ?»

Бродить соняшник,
бродить й не знає,
що прохожа рука
йому шапку
зірве і не скаже
«спасибі».
Як збирали
сонях-соняшник,
то забули одного
у полі...

ТИ НЕ ВІР

Дружині

Ти не вір, що вітер загуде,
я півтиші в дар тобі несучу —
защемить в душі вино руде
і заплаче лебідь серед сну.

І в дев'ятім небі пропаду,
мов щасливий злодій від утіх,—
віджену оману і впаду
в твоє серце дивом, наче гріх.

І вполонить даль мою любов,
перекреслить втома нашу річ,—
де б не був я, де б то я не був,
всюди ти у зорі моїх віч.

І кує зозуля під вікном,
звив гніздо в очах моїх твій сон —
ряє в гаю щезає вже давно,
загриміло ж гроном без упон.

Ти не вір, що вітер загуде,
я півтиші в дар тобі несучу —
защемить в душі вино руде
і заплаче лебідь серед сну...

м. Бухарест

КАРАВАН УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ТАНЦЮ В БАНАТІ

Під такою назвою протягом 27-28 червня ц.р. в Тіміському повіті відбулася дуже гарна, важлива культурна подія – Караван української пісні і танцю. І цього разу подія була організована нашим СУР.

Першого дня, 27 червня, караван прибув у село Готлоб, де українці радісно прийняли гостей.

Це голова сурівської організації п. Одотя Корнищан, комітет і примар села Георге Настор.

Відкрив свято голова Тіміської філії СУР п. Юрій Глеба. Після вітальних слів голови філії, примаря села та інших промов почалося розгортання події.

Були присутні: В. Дрозд – заступник голови філії, І. Кімпан – голова організації м. Тімішоара, С. Бучута з Тімішоари, Іван Ковач – голова організації м. Лугожу.

Виступали артистичні колективи. Програму відкрив хор «Шовкова трава» з м. Лугожу, продовжував виступи гурт «Реметянка», відомий всім, він часто виступає на всіх заходах, які відбуваються в Банаті. Одотя Корнищан виконала гарні українські пісні, а молода співачка Даніела Вотрінгер із села Готлоб, крім сербських і румунських пісень, проспівала і кілька українських пісень, зробила дуже гарне враження своїм чудовим голосом, виступивши також і в селі Мала Реметя.

Слідували танцюристи села Сока «Молода надія», які розвеселили глядачів українським танцем «Гопак», здобувши гучні оплески. Закінчилася подія виступом інструментистів: Н. Грінь і Н. Марочко – перший з наєм, другий – зі скрипкою, жваво проспівали українські мелодії, зокрема, коломийки, а в залі слухачі не витерпіли і потупотіли за українськими танцями.

На другий день український караван направився до села Мала Реметя, де велике число українців, нова українська церква, в якій править отець А. Вішован, підтримує український дух, завжди іде на поміч українцям.

Приємна атмосфера, сердечне прийняття відбулись в будинку культури. Голова місцевої організації п. Анна Грінь разом з членами, В. Нан та інші українці тепло зустріли гостей, запрошуючи їх в свої хати щось перекусити.

Подія почалася з парадом національних костюмів вулицею до будинку культури.

На урочистому відкритті були присутні офіційні особи, гості, артистичні колективи. Приємна була зустріч із паном депутатом від українців у Парламенті Румунії п. Іваном Марочком з українцями села, він вітаючи всіх радісно в своїй промові, підкреслюючи роль таких культурних заходів.

Відкрили артистичну програму господарі села, гурт «Реметянка» вітальними піснями, українськими мелодіями даруючи гостям красоту української пісні. Потім гурт дітей «Кидровина», вокальний гурт села П'єтроса Марє, керівник Михаєла Бротний, потім «Молода надія» зачарували гостей українськими танцями. Згадаю, що на цю подію був запрошений румунський ансамбль з великого села Джармата. Професійний ансамбль зачарував глядачів, всю публіку народними піснями і танцями. Давні друзі формації «Реметянка», вони поважають українську меншину, українську музику і танці.

Степан Бучута і Н. Марочко з Тімішоари виконали на скрипці ряд українських мелодій. Закінчили концерт Тріо-Грінь (батько, мати, дочка). Своім репертуаром і майстерним виконанням вони вже давно прославились у Банаті. Щасливі реметянці, мають таких здібних інструментистів, вони закохані в в їхні інструменти, причому п. Н. Грінь може безперервно грати на його інструменті-наї.

На закінченні голова Юрій Глеба висловив промову подяки організаторам, які заслуговують на високу оцінку, адже вони зуміли успішно зорганізувати всі колективи, які отримали грамоти, зачарували глядачів, слухачів.

Ведуча програмою була молода представниця села Николета Грінь.

Український караван передав українські пісні і танці на все село, де вона народилася і яку слухали не лише українці, а й румуни, також інші нацменшини.

СТЕПАН ТКАЧУК:

«Посміх світу»

В «Роздумах в полудень віку» з нагоди свого п'ятдесятиріччя (січень 1986 р.) Степан Ткачук в «Літературному додатку» «Нового віку» ділився думками з читачем про поезію як феномен. Серед іншого, він звернув (нарешті, людську, природну) увагу на те, що без таланту нема й справжнього мистецтва. Але ж, звичайно, люди пишуть, іноді не знаючи, що таке талант і якої долі зазнає їх поетичний труд. Ст. Ткачук згадує й свої початки: «Я не міг жити без поезії, не міг її не писати (...). Поезія мене постійно вудила і манила, поезія мене постійно вудить і манить. Чому?!.. В своїм житті (полудневім! - Н. а.), до речі, я написав немало поганих поезій, хоч старався бути чесним і з собою, і з поезією. (...) Я можу бути готовий до поезії будь-коли, але вона тільки час від часу мені виповідається... Поезія - це дар, а дар дається її нареченим тільки раз у житті, або й ніколи...».

Щирість-відвертість... степаноткачуківська. Браво йому за це і в потойбіччя!

Не вникаючи у педантичність, іншими словами, не називаючи весь творчий доробок дуже відомого в Румунії поета, скажу, однак, як у імпресіоністичній рубриці, що Ст. Ткачук почав з поезії і нею, мабуть, і закінчив своє таке, на жаль, коротке наземне життя п'ять років тому. Але ж той, який писав і в гаморі, пише, мабуть, далі й десь там, поза «океаном» життя, де спокій-тиша-вознесіння, бо так, як йому, нікому не писалося ніколи.

«Розколоте небо» (дебютна збірка 1971 р.), «Наврочені роки», «Час від часу», «Посміх світу», «Кочівницька душа», «Подорож у вічність» та чимало інших (десятки!) - це збірки романтичного, не пізнішого... «конвейєрного» творчого періоду поета.

Степану Ткачуку не потрібно було згущувати фарби, щоб викликати в читача і друзів симпатію. Адже він той, який, як знаємо, любувався легесенькою самоіронією настільки ж, наскільки дехто, одверто кажучи, неї остерігається. Безпосередність і безпретензійність, простота і доречність, сердечність теплою й «кучерявого» стилю, величавий спокій і доброзичливий гумор - це гора Говерла нашого поета в унікальні штучних, недвірчих елементів. Бач, не всім було під силу добитися такого гарного творчого профілю!

Чи не вся поетична творчість Ст. Ткачука побудована на контрастах. Про це переконуюсь, наприклад, не лише за численням, з десятої «стефанівської» збірки «Сміх і плач слів» (1986 р.), а взагалі, у всіх інших - «Молитва за рідну мову», «Дзвони пам'яті», «Радуйся, Діво Маріє», або ж «Воскреслі поезії», чи «Відгомони літ»...

Поезія Ст. Ткачука ніколи не спростувувала, не заперечувала себе, бо в кожній із книжок стан душі, хоч і миттєвий, завжди стає своєрідно похідним для

поезії пунктом. Одягнені ж в окличну зачудованість, легко зустрічні істини виходять на поверхню постійно палким піднесенням, наче тільки Ткачукові характерним.

Вірний «особовій» поезії, в якій він, автор, епіцентр всесвіту та його... пилінка:

«Я-Зевс. Я'— ворожбит. Я - невмирущій.

Я — подих світла, шепіт невсипуцій»
(«Міраж ночі»).

«Подонкіхотаймось!» - наче бажав би сказати поет. Беручи ж відповідальність слова безпосередньо на себе, поет пишномовно й тонкомовно, неначе й величаво, іронізує себе та довколишнє, нестримно втікаючи, немов від власної тіні, від словесної ошадливості. Може, й від певного попереднього відбору! В кожному разі, Ст. Ткачуку стриманість не пасує, і тому особовістю своєї поезії він іде в саму її гущу, це пояснюючись не так, може, «тезисним» підходом до «проблематики», як творчим (бурхливим) темпераментом, коли авторська присутність і активність (хай і споглядальна) неминуча.

У Ст. Ткачука реакція на довкружжя раптова, тому й не буде в його віршах надмірної відстані між автором та відображуваним.

Ст. Ткачук ще схильний до «реалістичних» основ. Рідко він вдається до метафоричних густот, хіба в деяких поезіях елегійної тональності. Але й у таких випадках він будує строфу на «притчах» повчальних сентенцій, коли маніхейстична манера писання (чорнобіле, ніч-день, зло-добро тощо) перебуває

в наскрізних сюжетних структурах. Але ж, як по моєму, саме авторська вірність таким структурам, в яких трагізм достеменно власний, при ефектних, підсилюючих жестах «розповідного», а не метафоричного, прийому творіння віршів, дає єдність його поезії.

Поет, по суті, - великий життєлюб! Він славить життя у всіх його різnorodних, долею неоднорідних співвідношеннях (міфологічних, реальних, емоційних, раціональних!), коли тема часової швидкоплинності та деякого позачася виступають не так темою, як рвучкістю та «естрадністю» думки, щоб уникнути спокій, простоту, афектації в крайностях екзальтованості.

У Ткачука, як правило, об'єктивне сприймання життя, він прагне не бути пасивним, замкнутим спостерігачем в деталях цьогохвилинності, між якими тривога, що час, як поетична категорія, минає і він, от-от, перестане бути, стане минулим, а може, й вічністю. Це одна з найбільш присутніх в творчості поета координат, яка перебуває в джерелі немеркнучої пам'яті серця.

Чи не в кожній зі своїх книг Ст. Ткачук начебто заперечує напівтони й сутінковості деталей, хизиться «маскою й мімікою», яскравістю та «крикливістю» фарб, або ж темінню/сонцем нефільтрованих емоцій, поданих читачу, як проголошеною потребою, - незайманими.

Однак, в пору творчого повноліття, дублюючи «дійсність» своєї душі своєю ж бурхливою уявою, Степан Ткачук шукав і знаходив одчайдушну рівновагу, той філософський баланс абсолютний (він же електроніст!), як у І. Арделяна фізика, подорожуючи в напрямку роз-мірковностей меланхолічного відлуння:

*«Лебедину пісню
Можна почути
Лише в часинку тайни,
Коли Світ мовчить,
А серце водночас
Грає на органах
Смутку і болю
І піднімає всі свої
Вітрила...».*

Цебто, з одного боку, - вірна, нарочита драматична самоіронія шукача предметності, з іншого боку - «кошмарна», неспокійна, глибока і великодушна, бо каже престижний поет:

*«Я, мамо, світом цим пройду, немов
Найкращий сон мого життя пройшов...».*

Подібно до відвертих слів поета: «Протягом свого буремного життя я пережив усяке та неоднаке, піднімався на найвищі вершини і вільно падав у найглибші прірви, був велетнем і карликом, кимось і ніким, але повсякчас був і залишуся до скону поетом. Яким поетом — про це скажуть часи і людська пам'ять, бо вони мурують творцям пам'ятники, чи кидають їх на поталу забуття...».

Іван КОВАЧ

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує і терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ВИКЛАДАЧ МУЗИКИ І ДИРЕКТОР БУДИНКУ КУЛЬТУРИ ПАНІ МИХАЄЛА-АННА МИКУЛАЙЧУК

Пані Михаєла Микулайчук народилася 23 січня 1978 р. у великому українському селі Рускові, де і провела своє дитинство та юність, в якому проживає і тепер. Початкову школу та гімназію закінчила у рідному селі, а 1992 р. поступила у Теоретичний ліцей «Богдан Воде», що у містечку Вішеул де Сус. Закінчила його 1996 року.

Через рік після закінчення ліцею одружилася із односельчанином В. Микулайчуком.

Тепер молоді батьки виховують троє дітей: Роксану, яка народилася 1997 р. – тепер вона учениця Теоретичного ліцею ім. Богдана Воде у Вішеул де Сус на філологічному відділі.

Дівчина любить співати українські пісні і мріє стати студенткою Університету ім. Бабеша-Бойоя, що у місті Клуж-Напока. У неї прекрасний голос. Багато пісень виконує разом із мамою на різних артистичних заходах, проведених у наших українських селах.

Христина – друга, менша дочка п. Михаєли. Вона народилася 25.03.2004 року. Закінчила V-ий клас Теоретичного ліцею у рідному селі.

Синок Вася – найменший, народився 8.11.2010 р. Тепер – дошкільник.

Молода мати виховувала дітей та поступово здобула вищу освіту. Так, 1997-2000 рр. закінчила заочно Університет «Васіле Голдіш» в місті Арадї, отримавши кваліфікацію інститутора музики.

Між роками 2009-2011-м закінчує Бухарестський факультет музики «Спіру Гарет».

Кілька років працювала у школі н-р 1 у рідному селі, а між роками 2000-2003-ім – вихователькою у школі н-р 1 у сусідньому селі Кривий.

Від 2004 р. працює директором Будинку Культури у рідному селі.

Організувала дівочу артистичну групу під назвою «Руцанка», яка налічує 20 осіб. Недавно відсвяткували 10 років від її заснування.

Стаж праці пані Михаєли вже 19 років.

За цей період група «Руцанка», керована п. Михаєлою, отримала на різних виступах такі грамоти:

- 60 років Ронянського хору – Верхня Рівна; День української культури – Вишавська Долина; Т.Г. Шевченко – український національний поет – Русково (9-річне святкування) і т.д.; 60 років від заснування групи «Зелена ліщина» (Караш-Северін); Честь ветеранам – Поляни 2002-2015 рр, – 13 років участі; Зимові обряди – Мараморощини – 10 років участі; 50 років від заснування хору «Червона калина» – Корнуцел, Караш-Северін; Лужанській церкві – 100 років – Луг над Тисою – 2006-2007, 2010, 2012 рр. та багато інших грамот.

Тепер пані Михаєла – директор Будинку культури в рідному селі. Вона збирає стародавні речі, як: частини кросен: терлицю, самотячку, веретена, скрині, сорочки та інші речі, щоб відкрити «Музей села у Будинку культури».

А також вона приготує групи учнів, які беруть участь у новозаснованому п. Михаєлою Микулайчук хорі.

Я бажаю їй успіхів, здоров'я і сповнення всіх задумів і мрій.

Марія ЧУБІКА

КУЛЬТ ПРЕДКІВ ТА ПОМИНАЛЬНІ ДНІ У ГУЦУЛІВ БУКОВИНИ

Кажуть, що день вшанування померлих в гуцулів існував ще в давнині. З 835 року, з благословення Папи Римського Григорія IV, Західна церква почала святкувати день усіх святих 1 листопада. Із цією датою пов'язана легенда, яка каже, що у ніч 1 листопада душі померлих приходять до своїх колишніх осель і спостерігають за тими, кого знали за життя. Цей день називають ще й поминальним. Усі молитви за небіжчиків визначеної пори долітають до неба швидше і дарують грішникам мить полегшення.

У Галичині традиція вшановувати померлих 1 листопада прийшла із сусідньої Польщі.

А на Буковині збереглася давня традиція, яка має певну відмінність і від загальноукраїнської, тобто обряду православної церкви.

Про вшанування пам'яті наших предків, тобто стародавніх гуцулів, про їх молитви за померлих розповідає дослідник Іван Сеньків у книжці «Гуцульська спадщина», котра вийшла із друку Видавництва «Гуцульщина» у Верховині Івано-Франківської області 2014 року, маючи наукового консультанта доктора філологічних наук Федора Погробенника, а покійний Дмитро Ватаманюк із Верховини, голова Всеукраїнського об'єднаного товариства «Гуцульщина», є упорядником цієї важливої монографії гуцулів. В цій книжці, котра містить 528 сторінок, докладно висвітлюється походження українців Карпат – гуцулів та їхнього говору, особливості господарювання, народної архітектури, мистецтва, традиційних ремесел, звичаїв тощо. У кількох розділах розглядається відображення Гуцульщини в літературі та мистецтві. Також подано бібліографічні матеріали про діячів та дослідників Гуцульщини.

Іван Сеньків, етнограф, історик і фольклорист, народився 7 жовтня 1913 року в селі Побережжя над Дністром Станіславського повіту. Після закінчення народної школи в Побережжі вступив до державної гімназії в Станіславі (тепер Івано-Франківськ). Вищі студії закінчив у Варшаві із магістрацькою працею «Гуцульська гражда». 1939 року у Берліні починає постуниверситетські студії і 1942 року, після іспитів, одержує Диплом доктора філософії Берлінського Університету. Під час війни емігрував у різні околиці Німеччини і, нарешті, встановився у місті Дортмунд, де одержав квартиру і посаду наукового співпрацівника. 1.11.1993 р. помер. Похований у місті Гаммі.

Цим разом хочу трактувати цю тему тільки про вшанування пам'яті предків гуцулів, про їх молитви за померлих, пов'язані із давньою вірою, тобто із староукраїнським культом померлих батьків, кривних, дідів і прадідів, що пов'язане із давньою вірою в загробне життя людини як продовження земного. В давнині гуцули вірили, що людина не вмирає, вона змінює лише місце свого побуту. Причину смерті вони вбачали в тому, що за живим приходив хтось із померлих родичів. Смерть уважалася родовим актом, поверненням до батьків у «родове місце». Про це розповідають гуцульські голосіння, ці ритуальні розмови професійних плакальниць, або членів родини за покійником під час похорону й поминальних свят. Для буковинських гуцулів ці моменти вже історія, але я ще тому 50-60 років запам'ятав цей момент похорону. Плакальниця – то були на високому напруженні: говорили, співали і в тім самім часі плакали реально. Думаю, що навіть знаменита наша румунська аристократка – Мая Моргенштен, – не могла б такими великими сльозами плакати. Сьогодні голосять тільки рідня та ближні. Цей момент заперечує журналіста Лупеска Богдана із «Формула Ас», котрий в одній статті написав, що гуцули на похоронах набувають, радіють, так само, як в будітському культі, на похоронах радіють, бо люди-

на відійшла у вічний спочинок, а коли народжується дитина, – плачуть, бо її ждуть труднощі, всілякі неволі...

Прийшовши на цвинтар, кривні влаштовували обрядовий акт ритуальної зустрічі новоприбулого мерця з померлими раніше. Плакальниця зверталася до померлих родичів із закликом вийти мерцеві назустріч, прийняти його до свого гурту та опікуватися ним. Закінчуючи голосити, вони запрошують покійного приходити в

гості до живих та брати участь у сільських родинних трапезах. На живих покладався обов'язок душі померлих чемно пригощати, годувати, поїти взимку. На цих віруваннях ґрунтувався постійний зв'язок живих з померлими кривними на Різдво, у Великодний тиждень, у Провідну (Томину) неділю та під час дідівних субот.

Між гуцулами поширений переказ, що в давнину старі діди випросили в Бога три дні в році, три суботи, в які треба поминати й молитися за душі померлих. Це так звані «Дідівні суботи».

Дивлюся в «Гуцульський календар» і бачу, що перша дідівна субота припадає у м'ясниці, перед Великим постом. Це весняне свято пам'яті померлих. У давнину старші віком люди сходилися на цвинтарях біля могил своїх кривних, клали на гроби калачі, запалювали свічки, пригощали інших людей, котрі молилися.

Друга дідівна субота буває влітку, перед Зеленими святами, а третя восени, перед днем Дмитрія.

На Галичині ці три дідівні суботи збереглися і понині. В ці дні у церквах відправляються Божі Служби за померлих.

Наші гуцули Сучавського повіту, котрі належать до Румунської Православної Церкви, також тримають три дідівні суботи – зимна, тиждень перед Великим постом, літня, день перед Святою Неділею і осіння в листопаді, але, за Румунським Календарем, кожна субота Великого посту є дідівною.

У деяких селах Галичини в дідівну суботу, перед Провідною (Томиною) неділею, відправляють панахиди на цвинтарях, а в Провідну неділю відбуваються на гробах спільні трапези для живих і померлих. Накривають гріб дорогої особи кількома вишитими рушниками, а на них – гарні писанки та різні страви. Священик, на запрошення, відправляє панахиду і освячує харчі. Після панахиди розпочинається трапезування, в якому з душами померлих беруть участь усі члени родини, кривні, приятелі, а також і бідняки, яких обдаровують харчами «за душу мами, тата, діда» тощо.

Гуцули, наприклад, Сучавського повіту, у Великий піст приносять до церкви рис, олію, муку, вино, шоколад, ставлять у сумку разом із поминальником, свічкою та грошиками, хто скільки може, або за цінами, встановленими священиком. Кожної суботи священик робить панахиду. Кожний священик із продуктами робить, що бажає, та одну частину роздає бідним.

Щодо поминальних днів, у гуцулів є багато звичаїв, яких я так і не споминув у цьому матеріалі...

Юрій ЧИГА

- ◆ Поминальне богослужіння отцю Іоану Урсакі, с.Ульма, котрий був парохом тут 30 років.
- ◆ Панахида учителям Мирослави та Данила Шандро в с. Нісіпиту (2012р.)

До 10-річчя від кончини поета, колишнього голови СУР і депутата Парламенту Румунії Степана Ткачука (1936-2005)

Лист до редакції «Вільного слова»

Вельмишановний Пане Редактор Іван Ковач,

Чув, що ви з вашими дорогоцінними редакторами спімните 25-го липня нашого дорогоцінного поета Степана Ткачука, який зарано пішов з-між нас у вічність. З цією дорогоцінною особою я зустрівся останній раз в Негостині під його гарними високими черешнями.

Він мені тоді сказав: «Прийди, Михайле, коли вони стануть зрілими, і я буду тут, і нап'ємося їхньої насолоди». Я прийшов в сад, коли черешні достигли, але Степана там не було. Він полетів у вічність, щоб зустрітися з Богом і з своїми колегами письменниками та поетами.

Для мене був сумний день, коли я узнав, і черешням тожже, що Степан вже більше до них не повернеться, щоб насолодити своє серце і свій дух. Тоді я подумав написати вірш «Степанові черешні», який висилаю вам з проханням, щоб з цієї сумної нагоди ви його надрукували, щоб і дружина його Віця Ткачук бачила, що ми Степана не забуваємо і не забудемо ніколи.

Бажаю Вам радості, здоров'я і хай Господь благословить всю вашу сім'ю.

З пошаною, Михайло ВОЛОЩУК

Михайло ВОЛОЩУК

Степанові черешні

(Поема)

Вже десять літ пройшло від того дня,
Відколи Степана вже в нас нема,
Злетів поміж сузір'я голубі,
Так, як летять у вирій журавлі.

Як вчора, він ще в Негостині був,
Як кожний ще його вітання чув
І бачив його погляд чарівний,
І ставлення прекрасне до людей.

Він мав щось таке в собі у кожні дні,
Що мають тільки ангели святі,
Він в своїх творах, як схід сонця, цвів,
Щоб прояснить це, треба більш віків...

Його обличчя сяяло завжди,
Й тоді, як громи злі над ним гули,
Прожив часи не милі й не легкі,
Одні були з них, як полин, гіркі.

Але він все те гідно пережив,
Він серцем своїм наше дорожив,
Ми відчували те святе добро,
Він ним відкрив нам до мети вікно.

Степан для нас був, як для серця цвіт,
Допоки не злетів в небесний цвіт,
Він дбав про нас, він нас не обминав,
Він нас завжди, як рідний батько, ждав.

А коли бачив нас в сіянні дня,
Радів, як нареченим, молода.
Мав серце шире, як в човні весло,
Яке, на жаль, спиноло хід його...

Може, ще встигло шепнути йому
У ту хвилину прощення сумну,
Що більш не буде сяяти в груді,
Як сяяло у юності цвітній.

Спинилось від втоми й різних справ,
Він стільки книг прекрасних написав,
Які, як птахи, линуть в кожні дні
З своїх сіянь до нашої душі.

Був такий чистий, як гірська вода,
Як Вєфлєсмська зірка в ніч Різдва,
Любив українців, вірші їм писав,
Про їхню вічність безупину дбав.

В останній раз, як літній день кипів,
Я під черешнями його зустрів, –
Сказав тоді на лавочці мені:
Прийди, коли достигнуть черешні.

І я те не забув, в садок прийшов,
Але його під ними не знайшов,
Дививсь на них, як на зірки ясні,
А де Степан? – питали черешні.

Тоді крізь сльози в той безхмарний день
Звернувся я до червоних черешень
Й сказав ласкаво їм: Не гомоніть,
І більш Степана тут в саду не ждять.

Він нині вас вітає з вишини,
Де навіть людські мрії не дійшли.

Але Степан до тих дивних основ
На неумомних крилах вже дійшов.

Він вже є там, далеко від землі,
Раджу, щоб не жаліли черешні,
Він бачить вас і сад ваших цвітів,
В яким його я біля вас зустрів.

Він вже далеко в сяєві святім,
Його там ждав небесний світлий дім,
І батько, й мати, друзі дорогі,
І всі знайомі, всі приятелі...

Лукан і Регуш, ждав і Василь Клим,
І Куцюк-Ласло стрілися там з ним,
І Кожокар, і Павло Шовкалюк,
Михайло Небиляк, Іван Нєгрюк.

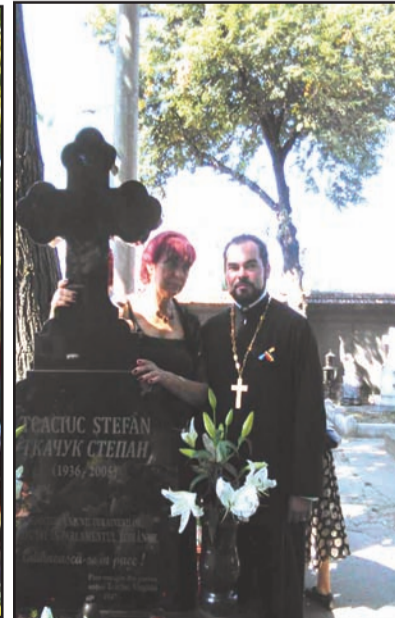
Всі ці поети із землі пішли,
Щоб із Степаном там бути віки,
Вони більш не повернуться – ні, ні,
Під Степанові світлі черешні.

Момент мовчання блиснув у садку,
Михайле, хтось гукнув у холодку,
Я на той зов тоді не відповів,
Бо черешням ще щось сказати хотів:

Що я до них не раз й не два прийду,
Й вітання від Степана принесу,
Яке сіятиме, як диво-див,
Бо він, як Україну, їх любив...

Узнавши це достиглі черешні,
Вітання ждатимуть весь час в саді,
Не один день, чи місяць, або два,
А цілу, цілу вічність, без кінця.

Фотомонтаж з Панахиди по Степану Ткачуку

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Марія ПОЗНАНСЬКА

(Загадка)
Я – руда,
І ти руда!
Я з хвостом –
Ти без хвоста!
Я – звірятко,
Ти – грибок,
А ім'я –
Одне на двох!
(рхпнпц)

Одарка КРИШТАНОВИЧ

ВЕСЕЛА АБЕТКА

Станьмо, літери, в ряди,
Заспіваймо: раз, два, три!
А, Бе, Ве, Ге, Ге, Де, Е,
У рядах перед веде.

Є, Же, Зе, И, І, Йот,
Відкриваймо швидше рот!
Ка, еЛ, еМ, еН, О, Пе, еР,
Затанцюємо тепер;

еС, Те, У, еФ, Ха, Це, Че,
Підківками стукнім ще!
Ша, Ща, Ю, Я й М'який Знак,
Славний виведім гопак!

ПРИТЧА

— **У**чителю, чому люди, як тільки розбагатіють, забувають про інших людей і думають тільки про себе? - спитав один юнак свого учителя.

- Дивися у вікно, - сказав учитель. - Що там бачиш?

- Бачу жінку з дитиною, двоє коней, що тягнуть віз і чоловіка, який іде на базар.

- Добре. Тепер дивися у дзеркало. Що там бачиш?

- Що ж Ви хочете, щоби я там побачив?! Звісно - себе!

- Тепер поміркуй: вікно - зі скла, і дзеркало також зі скла. Вистачає тонесенького шару срібла на склі і тоді людина бачить тільки себе.

Довкола нас є багато таких людей, які свої вікна замінили на дзеркала. Вони думають, що дивляться назовні, однак бачать та споглядають самих себе.

Не дозволяймо, щоби вікна наших сердець стали звичайними дзеркалами.

З бувальщини

ПАРОВИЙ МЛИН

Було це в одному банатському селі. Жив там хлопець Василько. Був бідний, аж синій. Мав стару хатину і тяжке камінне жорно, що дісталось йому у спадщину ще від діда. І так Василько пішов свататись у сусіднє село. А батько дівчини був багатий чоловік. Василькові дав таку відповідь:

— Якщо в тебе є добре господарство, то віддам за тебе дочку.

— Є господарство, — відказав Василько. — Маю паровий млин!

Той зрадів, що буде багатий зять і погодився видати дочку заміж. Через деякий час багатий тесть приїжджає до Василька.

— Ану, зятю, — гукає ще здалека, — покажуй своє господарство. Де твій паровий млин?

А Василько завів його в хатину і показав на жорна, що стояли в кутку біля печі.

— Оце, — каже, — він і є!

— Так ото паровий млин?! — аж закричав багатий тесть.

— Чому ж це він паровий?

— А попробуйте його покрутити, — каже Василько, — чи з вас пара не піде?..

Микола КОРНИЦАН

Ігор СІЧОВИК

ГРАМОТІЙ

Цілий день біля воріт
Вчив баранчик алфавіт,
Добре вимучив себе,
Та завчив лиш букву:
— Бе-е-е...

**ЗАМІТКА
ІСПАНСЬКОЇ
ГАЗЕТИ**

Franbolso2001: «Не знаю, що це за країна і що там йде за війна. Але якщо вони воюють так само, як футболісти Дніпра грають у футбол, то вони повинні перемогти!».

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Олесь БЕРДНИК

Квітка папороті

В давнину жили на світі щасливі, веселі й невмирущі люди. Вони легко могли міняти подобу своїх тіл — переходили з людської подоби у звірину чи рослинну. Якщо кому хотілося стати орлом — вирощуй крила й лети, бажаюся розквітнути трояндою — звернися до матері-Землі, попроси в неї такого дарунку і розквітай на радість собі й іншим.

Та Чорнобог, котрий посіяв так багато темних зерен у світі, люто заздрив світлим істотам, тож поділив їх на чоловіків та жінок. І в самій природі було посіяно розбрат та ненависть, у лісах та степах зарикали хижаки, в повітрі піднялися хмари мошкари й комарів, що жадали крові.

Проте люди навіть і тоді навчилися знаходити свої половини та зливатися в єдину істоту. А було так.

Коли Чорнобог роз'єднав мешканців нашого світу на чоловіків та жінок, на грудях у кожного залишалося відкрите місце, крізь яке видно було серце, що не спало навіть уночі. Зустрічаючи рідну частку, серце спалахувало райдужним вогнем і прагнуло знову злитися в єдину істоту. Тоді володар мороку звелів закрити отвір до серця ще змалку, щоб люди навіть не дослухалися до того, що діється в їхніх грудях. Так поступово згасала у світі любов, аж доки всі забули про ту пору, коли жили в світі невмирущі люди.

Та якось народився в далеких горах хлопчик на ймення Вір. Батьки його не спускалися в долини, ось чому слуги Чорнобога не змогли своєчасно закрити отвір, що крізь нього сяяло полум'яне серце. Коли Вір став дорослим юнаком, залишив гори і з'явився між люди.

Сполошилися слуги мороку, почали стежити за хлопцем. А він ішов від села до села, шукаючи бодай одну істоту з відкритим серцем.

Минали дні. Минали роки. Всі пошуки марні. Жодного вогника на безмежних просторах.

І тоді хлопець почав заходити в житла, де народжувалися діти, чиї груди ще не встигли закрити слуги Чорнобога. Так він зустрів маленьку дівчинку на ймення Надійна: її серце спалахнуло йому назустріч. Як тільки Вір узяв Надійну на руки, стали вони єдиною могутньою істотою, і не могли прислужники мороку приступитися до Полум'яного Серця.

Злякався Чорнобог, що можуть його заміри не збутися. Вирішив він зробити ще жахливіше зло. Увесь світ поділив на два: один — цей, в якому ми живемо, а інший — той, що його називали наші діди й пращурри «світом рахманів», тобто сонячних людей. Там інші квіти, дерева, звірі, птахи, комахи: люди можуть їх побачити й збагнути хіба що в снах.

Туди, в той світ рахманів, Чорнобог вигнав і Палаюче Серце, істоту, яка виникла з Віра та Надійни. І не завважив володар мороку, що Палаюче Серце захопило з собою корінець папороті. Відтоді зростає ця прадавня рослина в обох світах. Ось чому закохані — шукачі небувалого кохання, йдучи в ніч на Купала до заповітного лісу, можуть уздріти полум'яну квітку папороті: то з царства «рахманів» сяє Палаюче Серце. І якщо пощастить шукачеві торкнутися квіткою власних грудей (а цьому на заваді всі темні сили), то така людина стає всезрячою.

То лише невігласи кажуть, що квітка папороті дає вміння шукати під землею золото, самоцвіти та інші скарби. О ні!

У такого щасливця відкриваються очі на правдиві скарби мудрості й любові...

Президент Румунії Клаус Йоханніс в оточенні членів художнього колективу "Козачок" із села Балківці Сучавського повіту.

ХТО БУВ ПЕРШИМ ХУЛІГАНОМ?

За легендою, жила на початку 19 століття у Англії родина Хулігенів. Володіла вона готелем, що знаходився на Дуврському шосе, де зупинялося багато людей.

Але ніхто звідси так ніколи й не вийшов — всіх їх вбили члени цієї родини Хулігенів.

Так продовжувалося довго, але одного разу все розкрилося.

Родина вбивць була засуджена на смерть.

А словом «хуліген» почали називати злочинців — злодіїв та вбивць.

Пізніше це слово трохи змінилося і почало вимовлятися як «хуліган».

УВКР включили до списку небажаних українських організацій в Російській Федерації

Як повідомляють російські ЗМІ, на вимогу Мініюсту, ФСБ та Прокуратури, Рада Федерації підготувала список з 12 організацій, що увійшли до так званого «патріотичного стоп-листа» некомерційних організацій, діяльність яких є небажаною на території Росії.

Окрім Української Всесвітньої Координаційної Ради, до списку небажаних організацій увійшли й член-засновник УВКР Світовий Конгрес Українців, а також Національний фонд демократії, Національний демократичний інститут міжнародних питань, Інститут «Відкрите суспільство» (Фонд Сороса), Міжнародний республіканський інститут, Фонд Макартурів, Freedom House, Фонд Чарльза Стюарта Мотта, Фонд «Освіта для демократії», Східно-Європейський демократичний центр, Кримська польова місія з прав людини.

ВАСИЛЬ БОЙЧУК – ВЕРХНЬОРІВНЯНСЬКИЙ СОЛОВЕЙКО

(До 60-річчя співака Василя Бойчука)

*«Тут – тиша мого народження,
Тут – сонце моїх тополь,
Тут – зорі моєї далечі!»*

Михайло Небиляк

Хто почує Василя Бойчука співаючи, чи то румунську народну пісню „Câtă-i satul meu de mare”, чи ронянську «Ой, мамо, каже, мамо!», чи на Різдво, колядуючи «Дивная новина», чи романси на слова Емінеску, відразу дає собі справу, що Василя Бойчука Господь обдарував даром співу.

Василь Бойчук не тільки талановитий співак, а справжній українець, який ставить всі зусилля для збереження української традиції і стародавніх звичаїв, він також богобоязливий християнин, який готовий будь-коли віддати добром за зло, піддати і ліву щоку, коли його вдарять по правій, і сказати: «Прости їм, Господи!».

Не могла така людина, як Василь Бойчук, не бути обдарованою блаженною благодаттю – піснею! Бо ж він народився в Роні, де лине голос «флуерки» та вівчарської «трумбіти», поміж верхами смerek, які торкаються своїми вічнозеленими хрестами синіх хмар, де пісня лісорубів застряла над селом, де час рікою пливе, звиваючись в солодкі весняні зітхання, де яблуневі квіти летять поміж журавлиними ключами...

«Я співаю, мабуть, відколи народивсь, бо мати казала, що я сам собі коліскових співав», – признається Василь.

Хоча його дитинство було нещасливим – суворий вітчм, сліпа матір, – Василь знайшов хоробрість заглянути в полум'я казок своїх снів, в яких пісня, любов до життя і до всього прекрасного, купалась в сонячній промінню під шепотом білих беріз.

Хоча жодного разу батьківська рука не погладила його голівки, багато разів навіть не мав права обідати разом зі своїм вітчмом, але Василь з любов'ю ціле дитинство носив у душі ароматний сніп акацій, перетворю-

чись в князя верхньорівнянських гір, річки Ронішори, зеленої толічки, на яких випасались білі-пребілі, мов англський сум, ягнята, та яблуневих садів, в яких перещебетувались соловейки.

Мабуть, не випадково 15 липня 1955 року Василь Бойчук народився у Верхній Роні, – селі, в якому народились стільки відомих імен, як Вольф Тамбур, Іван Федько, Михайло Небиляк, Павло Романюк, Ірина Петрецька-Ковач, Марта Бота та інші...

«Я народився в селі, в якому люди співали від народження до смерті – з коліски до гробу, – косячи траву, сапаючи кукурудзу, жнучи гречку, збираючи яблука чи сливи; на вечорницях – співали весь час! Мати водила мене всюди за собою, і таким чином я навчився багато співанок, які, на превеликий жаль, вже тепер не співає ніхто. Пам'ятаю, як я ходив з мамою на вечорниці, а там співалося дуже багато співанок».

Свою співацьку діяльність Василь Бойчук розпочинає 1981 року, коли починає співати в народному ансамблі «Țarinarii». Саме в той рік поступає вчитися до Сігетської артистичної народної школи, яку кінчає в 1983 році.

В 1984 році Василь Бойчук переходить жити до міста Бая Марє і починає співати в народному ансамблі «Plaiurile Maramureșului». Це були, так би мовити, його перші кроки до народної пісні. Далі Василь Бойчук бере участь в різних національних конкурсах, в яких чи не завжди завойовує перші місця, співпрацює з національним радіо і телебаченням, записує кілька компакт-дисків, поміж якими й з українськими піснями та колядками, і співає у престижних ансамблях, як «Doina Gorjului», «Orchestra maramureșeană» та інших.

Багато років Василь Бойчук був кореспондентом повітової газети «Graiul Maramureșului», також він є засновником Міжнародного фестивалю народної пісні «Ronișoară, apă lină».

Ось такий він наш ювіляр Василь Бойчук, якому бажаємо міцного здоров'я, безмежного щастя та Многих літ!

Михайло ТРАЙСТА

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ;

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ,

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.